

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Ghenadie Nicolaev și Petru Moraru,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarate de avocatul Dragan Patricia și inculpata Dragan Elena împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 octombrie 2014, în cauza penală privind-o pe

Dragan Elena Vasile, născută la 13 octombrie 1950, originară din s. Pîrjolteni, r-nul Călărași, domiciliată în mun. Bălți, str. Bulgară, ap. 76.

Termenul examinării cauzei:

1. 07.08.2013 - 31.10.2013 (prima instanță)

2. 21.11.2013 - 29.10.2014 (instanța de apel)

3. 15.01.2015-11.02.2015 (instanța de recurs)

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 31 octombrie 2013 s-a dispus încetarea procesului penal în baza art. 256 alin. (1) Cod penal în privința lui ***Dragan Elena Vasile***.

În baza art. 55 Cod penal, ***Dragan Elena Vasile*** a fost liberată de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională, fiindu-i stabilită o sancțiune sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reîncadrat juridic acțiunile inculpatei din prevederile art. 324 alin. (1) Cod penal în prevederile art. 256 alin. (1) Cod penal, motivînd că inculpata nu este subiect al infracțiunii de corupere pasivă, nefiind persoană publică, ci persoană care în legătură cu fapta săvîrșită a exercitat numai funcții pur profesionale.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Dragan Elena să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea unei

pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu amendă în mărime de 1 200 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de activități didactice pe un termen de 2 ani.

În argumentarea apelului, acuzatorul de stat a susținut că instanța de fond greșit a reîncadrat juridic fapta inculpatei în baza art. 256 alin. (1) Cod penal întrucât, aceasta constituie subiect al componenței prevăzute la art. 324 alin. (1) Cod penal, având în vedere că Universitatea de Stat „Alec Russo” este o instituție publică, iar inculpata activează în această instituție publică. Potrivit prevederilor art. 123 alin. (2) Cod penal, prin persoană publică se înțelege inclusiv și, angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public. Prin trimitere la prevederile art. 58 Cod civil, persoanele juridice de drept public sunt statul și unitățile administrativ-teritoriale, care participă la raporturile juridice civile pe poziții de egalitate cu ceilalți subiecți de drept. Prin urmare, persoane de drept public sunt unitățile administrativ-teritoriale și alte persoane juridice formate în modul stabilit de lege de către acestea.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 octombrie 2014 a fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Dragan Elena a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse de 4 (patru) ani închisoare, cu amendă în mărime de 1200 unități convenționale, echivalentul a 24 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de activități didactice pe un termen de 2 (doi) ani.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsii închisorii a fost suspendată pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. Pentru a pronunța decizia de condamnare, instanța de apel a reținut că, Dragan Elena, activând în calitate de conferențiar universitar la Catedra filologie franceză din cadrul Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo” din mun. Bălți, fiind numită în această funcție prin ordinul rectorului instituției nominalizate nr. 05-234 din 29.05.2013, fiind totodată, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică, acționând în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinând în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentei Crasnojan Mihaela Ghenadie, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 2 (doi), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 8 (opt), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultima bani ce nu i se cuvin în sumă de 500 (cinci sute) lei, bani pe care i-a primit

personal de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15⁰⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, fapt după care a fost reținută în flagrant de către colaboratorii Centrului Național Anticorupție.

Tot ea, activînd în aceeași funcție și avînd aceleași funcții, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică, acționînd în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinînd în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentei Cibotari Ina Alexandr, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 2 (doi), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 9 (nouă), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultima bani ce nu i se cuvin în sumă de 500 (cinci sute) lei, bani pe care i-a primit personal de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15²⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, fapt după care a fost reținută în flagrant de către colaboratorii Centrului Național Anticorupție.

Tot ea, activînd în aceeași funcție și avînd aceleași funcții, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică, acționînd în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinînd în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentului Seinic Victor Valeriu, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 2 (doi), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 8 (opt), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultimul bani ce nu i se cuvin în sumă de 300 (trei sute) lei, bani pe care i-a primit personal de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15⁰⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38.

Tot ea, activînd în aceeași funcție și avînd aceleași funcții, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică,

acționând în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinând în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentei Domnișoru Ana Oleg, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 2 (doi), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 9 (nouă), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultima bani ce nu i se cuvin în sumă de 400 (patru sute) lei, bani pe care i-a primit personal de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15⁰⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38.

Tot ea, activînd în aceeași funcție și avînd aceleași funcții, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică, acționînd în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinând în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentei Țîbîrnac Tatiana Sergiu, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 4 (patru), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 9 (nouă), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultima bani ce nu i se cuvin în sumă de 400 (patru sute) lei, bani pe care i-a primit personal de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15⁰⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38.

Tot ea, activînd în aceeași funcție și avînd aceleași funcții, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică, acționînd în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinând în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentei Bîrsanu Nadejda Ion, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 2 (doi), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 8 (opt), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultima bani ce nu i se cuvin în sumă de 300 (trei sute) lei, bani pe care i-a primit personal

de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15²⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38.

Tot ea, activînd în aceeași funcție și avînd aceleași funcții, în virtutea funcției deținute de examinator pentru primirea examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013 și anume la primirea examenului care a avut loc la 20.06.13, grupa FE22Z, specialitatea „Limba și literatura franceză și limba engleză”, deci persoană publică, acționînd în mod intenționat și din interes material, contrar obligațiilor de serviciu, după primirea examenului care a avut loc în formă scrisă la disciplina nominalizată, în intervalul de timp cuprins între orele 09⁴⁰-11⁰⁰, examinînd în aula nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38, testul de evaluare pentru examenul de curs al studentei Crivoi Maria Vasili, a apreciat inițial lucrarea dată cu nota 4 (patru), iar ulterior pentru a mări nota la examen prin aprecierea cunoștințelor acesteia cu nota 7 (șapte), indiferent de prestația pe care aceasta a avut-o, acțiuni ce intrau în obligațiile ei de serviciu, a pretins de la ultima bani ce nu i se cuvin în sumă de 300 (trei sute) lei, bani pe care i-a primit personal de la ultima, la 20.06.13, în jurul orelor 15⁰⁰, în incinta aulei nr. 441 amplasată în cadrul Facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo”, blocul IV, din mun. Bălți, str. Pușkin, nr. 38.

4.2. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a reținut că, concluzia instanței de fond privind calificarea acțiunilor inculpatei în baza art. 256 alin. (1) Cod penal este greșită, fiind bazată pe constatarea incorectă că inculpata nu este persoană publică.

A mai menționat instanța de apel că infracțiunea de corupere pasivă se caracterizează prin pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii sau privilegii sau avantaje de orice formă, ce nu i se cuvin. La caz, Universitatea de Stat „Alec Russo” este o instituție publică, iar inculpata activă în această instituție.

De asemenea, vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 324 alin. (1) Cod penal a fost dovedită prin probele scrise cercetate în ședința instanței de apel și declarațiile martorilor, care confirmă cu certitudine acțiunile de comiterea cărora se face vinovată inculpata Dragan Elena.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Dragan Patricia și inculpata, care invocînd temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12), 15), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi decizii, prin care faptele inculpatei să fie încadrate juridic în baza art. 256 alin. (1) Cod penal, cu dispunerea încetării procesului penal, cu tragerea la răspundere contravențională.

În susținerea cerințelor înaintate, recurentele au invocat faptul că instanța de apel nu a luat în considerație circumstanța că inculpata se afla în exercitarea funcției pur didactice, nefiind subiect al componentei prevăzute la art. 324 alin. (1) Cod penal.

Făcînd trimitere la Hotărîrea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală cu privire la răspunderea penală pentru coruperea pasivă ori activă, nr. 5 din 30.03.2009, se invocă pct. 14) unde este statuat că, profesorul, exercitînd obligațiile pur profesionale, în caz că acceptă o remunerare ce nu i se cuvine, este subiect al infracțiunii prevăzute la art. 256 alin. (1) Cod penal.

De asemenea, nu au fost reținute declarațiile martorilor depuse în prima instanță de către: Eni Lilia Alexei, Matei Maria Dumitru și Bogdan Livia Gheorghe, care au susținut în aceeași zi examenul la disciplina Cultorologie Lingvistică și nu au dat niciun ban inculpatei.

5.1. Pe marginea recursului a prezentat referință procurorul Sergiu Crijanovschi, care a solicitat respingerea acestuia, cu menținerea deciziei.

6. Verificînd argumentele invocate în recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Lecturînd textul recursului, Colegiul penal constată că recurențele își manifestă dezacordul față de calitatea specială a subiectului, pe care instanța de apel a identificat-o, în temeiul activității didactice prestate de către inculpată, circumstanță care a influențat în mod direct încadrarea juridică a faptelor comise de către Dragan Elena.

La capitolul dat, instanța de recurs menționează că, potrivit *Hotărîrii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție nr. 11 din 22.12.2014*, pct. 6), aliniatul 6 se concretizează următoarele: *„Salariatul (angajatul) întreprinderii de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public care, în legătură cu fapta săvîrșită, exercită numai funcții pur profesionale sau activități tehnice ori auxiliare, cele comise se vor încadra în baza art. 256 Cod penal. Aceasta deoarece, persoanele care execută atribuții pur profesionale (de exemplu, medicii, cadrele didactice, casierii etc.) nu sunt persoane publice, întrucît îndeplinirea acestor atribuții nu sunt producătoare de efecte juridice (adică, nu poate da naștere, modifica sau stinge raporturi juridice). Executînd obligațiunile de natură profesională, astfel de persoane nu au cum să apară în postura de persoană publică. Numai în cazul în care, aceste persoane în prezența anumitor circumstanțe, ajung să exercite funcții **producătoare de efecte juridice** (de exemplu să acorde drepturi sau să elibereze de obligații), activitatea „subadministrativă” a medicilor, cadrelor didactice, casierilor etc. se poate transforma într-o activitate administrativă. De exemplu, în cazul eliberării certificatului de concediu medical de către medic sau în cazul **evaluării de către cadrele didactice a studenților, masteranzilor**, aceștia exercită funcții producătoare de efecte juridice, motiv din care, în circumstanțele relevante astfel de persoane pot evolua în calitate de subiecți ai infracțiunii prevăzute la art. 324 Cod penal. ”*

Reieșind din cele expuse mai sus, rezultă că, în dependență de anumite circumstanțe de fapt care au tangență nemijlocită cu genul activității practicat, activitatea didactică poate produce anumite efecte juridice, iar astfel, cadrele

didactice pot fi atît subiecți ai componenței prevăzute la art. 256 Cod penal, cît și ai componenței prevăzute la art. 324 Cod penal.

În speța dată, suntem în prezența examenului la disciplina „Culturologia lingvistică” din cadrul sesiunii de vară a anului universitar 2012-2013, unde inculpata Dragan Elena nu era doar în postură de lector, dar și în postură de examinator, iar de decizia care urma a fi luată de aceasta, depindea producerea unor efecte juridice.

Așadar, concluziile instanței de apel privind identificarea inculpatei drept subiect special al componenței prevăzute la art. 324 Cod penal, sunt juste și fondate, iar argumentele înaintate de către recurente în recursul declarat nu pot fi reținute ca fiind întemeiate de către instanța de recurs. Mai mult de atît, Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 30.03.2009, prin prisma căreia și-au fundamentat poziția autoarele recursului, a fost abrogată prin Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție nr. 11 din 22.12.2014, la care se face referință în pct. 6) din prezenta decizie.

Prin urmare, raportînd circumstanțele reținute la concluziile fixate mai sus, se impune a declara inadmisibil recursul declarat de avocatul Dragan Patricia și inculpata Dragan Elena, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Din aceste motive, în conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Dragan Patricia și inculpata Dragan Elena împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 octombrie 2014, în cauza penală în privința lui *Dragan Elena Vasile*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 februarie 2015.

Președinte

Judecător

Judecător

Petru Ursache

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru